

26.09.2024

Stanovisko NRL k obdržnému dotazu č. 10 (2024)

Dotaz:

Jaké stanovisko má NRL k tomu, že příspěvkové organizace státu, veřejnoprávní instituce, státní podniky a další organizace zřízené státem, které pravidelně vypisují výběrová řízení spočívající ve výměně převážně zářivkového osvětlení za LED osvětlení, nepožadují po zhotovitelích po provedené montáži výpočet ani měření osvětlení. Jedná se výměnu osvětlení ve velkém rozsahu v celých budovách (např. administrativních).

Tyto organizace argumentují, že ČSN normy (typicky ČSN EN 12464-1) jsou pro prostory těchto organizací doporučující, tudíž jejich konkrétní provozovatelé se těmito normami nemusí řídit? Je to pravda? Jaký vyšší právní předpis zezavazuje např. normu ČSN EN 12464-1 v případě výměny osvětlovacích soustav?

Je zhotovitel díla (typicky montážní firma) vždy povinna vyhotovit po výměně svítidel světelně technický výpočet, přestože zadavatel toto výslovně nepožaduje, ale ve smlouvě o dílo ukládá zhotoviteli povinnost postupovat při provádění díla v souladu se VŠEMI platnými ČSN normami, případně dle DIN norem, pokud ČSN neexistuje?

Stanovisko NRL pro osvětlení:

Zaměstnavatelé se musí řídit platným Nařízením vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení vlády v §45 odstavci 9 zezavazuje normu ČSN EN 12464-1. Závaznost této normy vyplývá z požadavku §45 odstavce 1, kde je jednoznačně požadováno, kromě jiného, elektrické osvětlení v souladu s normovými hodnotami a požadavky.

Prokázání splnění požadavků na osvětlenost a rovnoměrnost osvětlení je opět jednoznačně vymezeno Nařízením vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení vlády v §45a, odstavci 4 jednoznačně a vždy vyžaduje ověření projektu elektrického osvětlení měřením akreditovanou laboratoří.

V případě výměny původní osvětlovací soustavy za LED osvětlení je kromě jiného povinností zaměstnavatele požadovat výpočet a měření elektrického osvětlení, podle kterých bude možné provedení ověření splnění požadavků normy ČSN EN 12464-1.

Poznámka:

- z hlediska zachování objektivit nemá měření dělat stejná firma, která svítidla instalovala,
- chronologie postupu výměny původní osvětlovací soustavy za novou je:
výpočet – výměna – měření.

§ 45

(1) K osvětlení pracoviště včetně spojovacích cest se užívá denní, elektrické nebo sdružené osvětlení¹⁴⁾. Osvětlení nesmí být příčinou vyššího oslňování, než jaké připouští české technické normy. V průběhu dne musí být na pracovištích použito osvětlení denním světlem, mimo případů uvedených v odstavci 6. **Osvětlení pracoviště a spojovacích cest** mezi jednotlivými pracovišti denním, **elektrickým** nebo sdruženým **osvětlením musí** odpovídat náročnosti vykonávané práce na zrakovou činnost a ochranu zdraví **v souladu s normovými hodnotami a požadavky**.

(9) Normovým požadavkem se rozumí technický požadavek obsažený v české technické normě upravující technické požadavky na denní osvětlení¹⁶⁾, sdružené osvětlení¹⁷⁾ nebo **elektrické osvětlení¹⁸⁾**.

18) ČSN EN 12464-1 Světlo a osvětlení - Osvětlení pracovišť - Část 1: Vnitřní pracoviště.

§ 45a

(4) **Požadované hodnoty elektrického osvětlení se v projektu ověřují podle návrhu osvětlení¹⁴⁾ včetně jeho výpočtu. Po realizaci projektu provede akreditovaná laboratoř vždy měření** v souladu s postupy popsány v českých technických normách upravujících měření elektrického osvětlení³¹⁾. Hodnoty indexu podání barev R_a a náhradní teploty chromatičnosti T_{cp} se porovnávají s katalogovými údaji světelných zdrojů a jejich souladu s českou technickou normou¹⁸⁾, popřípadě měřením. Požadované hodnoty denního osvětlení se kontrolují výpočtem, popřípadě i měřením v souladu s postupy popsány v českých technických normách upravujících měření denního osvětlení³²⁾. Při volbě rozmístění měřících bodů se postupuje podle postupu popsáno v českých technických normách upravujících měření denního a elektrického osvětlení³¹⁾, ³²⁾

14) ČSN EN 12665 Světlo a osvětlení - Základní termíny a kritéria pro stanovení požadavků na osvětlení.

18) ČSN EN 12464-1 Světlo a osvětlení - Osvětlení pracovišť - Část 1: Vnitřní pracoviště.

31) ČSN 360011-1 Měření osvětlení prostorů - Část 1: Základní ustanovení. ČSN 360011-3 Měření osvětlení prostorů - Část 3: Měření umělého osvětlení vnitřních prostorů.

32) ČSN 360011-1 Měření osvětlení prostorů - Část 1: Základní ustanovení. ČSN 360011-2 Měření osvětlení prostorů - Část 2: Měření denního osvětlení.